

ЗЕЛС
ZELS

ГЛАСИЛО

NEWSLETTER

Јануари / Февруари 2021
January / February 2021

ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА
ЕДИНИЦЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА

ZELS

ASSOCIATION
OF THE UNITS
OF LOCAL SELF
- GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC
OF NORTH
MACEDONIA

Почитувани,

На почетокот на новата 2021 година, Управниот одбор на ЗЕЛС ја одржа шеснаесеттата седница на која беше презентираан концептот на предлог-реформи во основното образование. Беше заклучено дека на образованието навистина му се неопходни реформи, но дека треба претходно да се расчистат сите финансиски предизвици во оваа област со кои се соочуваат локалните власти. Беше посочено дека општините, како основачи на училиштата, треба да бидат вклучени и на самиот почеток на креирањето на образованите промени.

Седница одржаа и членовите на Комисијата за образование на која беше дадена поддршка на иницијативата за финансирање на новоформираните културни институции од општината, преку блок дотациите. Беше нагласена потребата за создавање на еднакви услови за спроведување на културата во секоја општина и продлабочување на децентрализацијата, за што треба да се обезбеди и нивно соодветно финансирање.

На иницијатива на Државниот завод за статистика, беа повикани градоначалниците на средба во собранието на РСМ, со цел да се утврдат заедничките активности за спроведувањето на претстојниот попис во земјава. Потребна е силна логистичка поддршка од локалните власти во спроведувањето на оваа статистичка операција што во земјава не е спроведена речиси 20 години.

Општините Илинден и Штип, кои учествуваат како пилот-општини од нашата земја во регионалниот проект „Управување со отпад од пакување од стакло во Западен Балкан“, каде партнер е и ЗЕЛС, на почетокот на месец февруари, свечено ги потпишаа договорите за примопредавање на специјализираните контејнери за селекција на стаклена амбалажа. Контејнерите беа испорачани и поставени на соодветни локации пред потпишувањето на договорите со што се воспостави соодветна инфраструктура со која ќе им се олесни оваа услуга на граѓаните, да го селектираат и да го одлагаат овој отпад во непосредната близина на своето место на живеење.

За задоволување на образовните потреби за учење од далечина беа обезбедени компјутери за 66 ученици од социјално ранливи семејства од општините Куманово и Тетово. Оваа донација беше обезбедена преку проектот „Зажакнување на локалните капацитети за спроведување на Агенда 2030 и принципот „Никој да не биде изоставен“, имплементиран од ЗЕЛС, НВО Сонце и НАЛАС.

За претставниците од локалната власт, во овој период ЗЕЛС организираше и повеќе онлајн обуки, меѓу кои и од областа за слободниот пристап до информации. Во месец февруари беше отворен и нов циклус на обуки за стекнување со лиценца за водење на постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, сопственост на државата. За овие и за други настани ќе прочитате во овој број на Гласилото на ЗЕЛС.

Душица Перишиќ,
Извршен директор на ЗЕЛС

Dear readers,

At the beginning of 2021, the Managing Board of ZELS held its sixteenth session where the concept of the draft-reforms in primary education was presented. It was concluded that education really needs reforms, but that all financial challenges in this area, which are faced by local authorities, should be previously solved. It was pointed out that the municipalities, as founders of the schools, should be included from the very beginning in the creation of changes in the field of education.

The members of the Commission on Education also held a session, where they gave support to the initiative for financing the new cultural institutions established by the municipality, through block grants. They also emphasized the need for creating equal conditions for the implementation of culture in each municipality and deepening the decentralization process, for the implementation of which adequate financing should be provided.

At the initiative of the State Statistical Office, the mayors were invited to a meeting in the Assembly of the RNM, in order to determine the joint activities for the implementation of the upcoming census in the country. Strong logistical support is needed from the local authorities in the implementation of this statistical operation, which has not been conducted in the country for almost 20 years.

The municipalities of Ilinden and Stip, which take part as pilot municipalities from our country in the regional project “Glass packaging waste management in Western Balkans”, where ZELS is a partner, at the beginning of February solemnly signed the handover agreements for specialized containers for the selection of glass packaging. The containers were delivered and placed in appropriate locations before the agreements were signed, thus establishing an appropriate infrastructure that will facilitate this service to the citizens, in order to select and dispose of this waste in the immediate vicinity of their place of residence.

Computers for 66 students from socially vulnerable families from the municipalities of Kumanovo and Tetovo were provided to meet the educational needs for distance learning. This donation was provided through the project “Enhancing local capacities to implement the 2030 Agenda and the Leave No One Behind Principle”, implemented by ZELS, NGO Sonce and NALAS.

For the representatives of the local government, in this period ZELS organized several online trainings, including those in the field of free access to information. In February, a new cycle of trainings was opened for obtaining a license for conducting a procedure for alienation and leasing of state-owned construction land. You may read more about these and other events in this edition of the ZELS Newsletter.

Dusica Perisic,
Executive Director of ZELS

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.ф.х 32,
1000 Скопје, Република Северна Македонија

Извршен директор на ЗЕЛС:

Душица Перишиќ

Заменик извршен директор на ЗЕЛС:

Ардита Дема-Мехмети

Подготвила:

Весна Арсовска-Динковска

Превод:

Славе Чорбев

Лекторирал:

Момент мал ДООЕЛ, Скопје

Дизајн и подготовка и печатење: Европа 92

ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

tel. +389 (0) 2 30 99 033 / fax: +389 (0) 2 30 61 994
st. Kopenhagenska p. box, F. P. 32,
1000 Skopje, Republic of Macedonia

Executive Director of ZELS

Dusica Perisic

Deputy Executive Director

Ardita Dema - Mehmeti

Editorial Board

Vesna Arsovska - Dinkovska

Translation:

Slave Chorbev

Proofread by:

Moment Mal

Graphic design and Print: Европа 92

ПРЕДУПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС ПРЕЗЕНТИРАН КОНЦЕПТОТ НА ПРЕДЛОГ-РЕФОРМИ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

THE CONCEPT OF DRAFT-REFORMS IN PRIMARY EDUCATION PRESENTED TO THE MANAGING BOARD OF ZELS

Управниот одбор на ЗЕЛС на 15 јануари 2021 година во административната зграда на Заедницата ја одржа шеснаесеттата седница, на која се дискутираше за предизвиците во образованието. На седницата, по барање од МОН присуствуваше министерската за образование и наука, Мила Царовска, заедно со претставници од работната група, кои пред присутните го презентираа концептот на новите предлог-реформи во основното образование.

Министерката Царовска посочи дека локалните власти, како основачи на училиштата, се од клучно значење во целокупниот започнат процес на дебати за предложената концепција на реформи. Таа истакна дека преку одредени анализи на знаењата на учениците потврдено е дека сегашниот образовен систем не дава задоволувачки резултати. Затоа, неопходно е веднаш да се започне со образовни реформи кои значително ќе го подобрат квалитетот на образованието на децата, ќе ги мотивираат и подобрат условите за наставниците и на долг рок ќе го унапредат квалитетот на животот на идните генерации. Царовска информираше дека сите чекори се подготвуваат темелно, се дискутира на непосредни средби со сите засегнати страни, се очекуваат и предлози и сугестии што до 20 јануари 2020 година може да се достават по електронски пат, а веќе во февруари ќе следи и јавната дебата во Собранието на РСМ. Сите овие чекори треба да дадат добро искристализиран и лесно применлив концепт чија имплементација се планира да започне оваа година, во прво и во четврто одделение. Во следниов период од околу десетина години се очекува да биде заокружен целокупниот процес во основното образование.

Членовите на работната група на МОН при презентирањето на новиот концепт на реформи истакнаа дека неговата имплементација бара квалитетно поврзување на училиштето со локалната власт. Се предвидува училиштата ширум да ги отворат вратите во текот на целиот работен ден, но и за викендот и да им служат не само на учениците за наставни, изборни и воннаставни активности, туку и на целокупната заедница. Се предвидува воспоставување на поголема соработка со бизнис заедницата, како и задолжителна хуманитарна работа од 20 часа, на учениците од

The Managing Board of ZELS on January 15th, 2020 in the administrative building of the Association held its sixteenth session, where the challenges in education were discussed. The session, at the request of the Ministry of Education and Science, was attended by the Minister of Education and Science, Mila Carovska, along with representatives of the working group who presented the concept of new draft-reforms in primary education to the participants.

Minister Carovska pointed out that the local authorities, as founders of the schools, are of crucial significance in the entire process of initiated debates for the proposed conception of reforms. She noted that through certain analyzes of students' knowledge, it is confirmed that the current education system does not give satisfactory results. Therefore, it is necessary to start immediately with the educational reforms that will significantly improve the quality of children's education, will motivate and improve the conditions for teachers and in the long-term will improve the quality of life of future generations. Minister Carovska informed that all steps are being prepared thoroughly, they are being discussed in direct meetings with all parties involved in the process, proposals and suggestions are expected to be submitted electronically until January 20th, 2020, and in February the public debate is expected to be organized in the Assembly of RNM. All these steps should lead to a well-crystallized and easily applicable concept, the implementation of which is planned to start this year, in the first and fourth grade, and the whole process in primary education is expected to be completed in the next period of roughly ten years.

The members of the Working Group of the Ministry of Education and Science during the presentation of the new concept of reforms emphasized that its implementation requires a quality connection of the school with the local government. It is envisaged that the schools will open their doors during the whole working day, but also for the weekend and to serve not only the students for teaching, elective and extracurricular activities but also for the whole community. Greater cooperation with the business

повисоките класови. Наставниците ќе се задржуваат во училиштата најмалку 6 часа и ќе имаат поголема автономност во креирањето на наставните и на изборните часови, како и поголема соработка со своите колеги во делот кај интеграцијата на научните дисциплини. Се овозможува издигнување на статусот на албанскиот јазик и при изборот за втор странски јазик, се предвидува училиштата да го понудат како избор јазикот од заедницата, што води во насока на обезбедување на поголема соработка и соживот на децата во училиштето и во самата локална заедница.

Основачите на училиштата треба да се вклучени во креирањето на реформите

Членовите на Управниот одбор истакнаа дека на образовниот систем му се потребни реформи и дека до квалитетни решенија може да се стигне преку бројни дебати и размена на идеи, мислења и предлози. Во таа насока говореше и претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов, кој нагласи дека системот за образование во секоја држава мора да ги следи општествениот развој и современите текови во науката, со цел на новите генерации да им се овозможат услови преку овој систем да стигнат до квалитетни знаења што ќе овозможи нивна поголема конкурентност на пазарот на трудот. – „Како основачи на училиштата, општините мора да бидат директно вклучени во подготовките, а уште повеќе во имплементација на целата реформа, за што е организирана и оваа заедничка средба со министерката за образование и наука“, нагласи Шилегов. Во натамошната дискусија градоначалниците истакнаа дека локалната власт не треба да биде информирана, туку треба да е непосредно вклучена уште на самиот старт на креирањето на образовните промени. Од особена важност е претходно добро да се анализираат постојните услови што ги имаат училиштата, како и расположливите техничко – оперативни капацитети, но и расположливите наставни кадри. Тие посочија дека искуствата на наставниот кадар се драгоцени при креирање на нови реформи и дека максимално треба да се искористат преку бројни дебати и разговори со нив.

Реформи се потребни, но и расчистување на финансиските предизвици во образованието, потенцираа градоначалниците

Присутните посебен акцент ставија и на финансиските предизвици со кои сè уште се соочуваат голем број на општини при

community, as well as compulsory humanitarian work of 20 hours, for students from the higher grades, is envisaged. Teachers will stay in schools for at least 6 hours and will have greater autonomy in the creation of teaching and elective classes, as well as greater cooperation with their colleagues in the area of integration of scientific disciplines. The raising of the status of the Albanian language when choosing a second foreign language is being enabled and it is envisaged that the schools will offer the language of the community, which leads to ensuring greater cooperation and coexistence of children in the school and the local community.

School founders have to be involved in the creation of reforms

The members of the Managing Board stressed that the education system needs reforms and that quality solutions can be achieved through numerous debates and exchange of ideas, opinions and proposals. The President of ZELS, Petre Shilegov, also spoke about those issues, emphasizing that the education system in every country must follow the social development and the modern trends in science in order to provide conditions for the new generations to get quality knowledge through this system that will enable their greater competitiveness in the labour market. – “As founders of the schools, the municipalities must be directly involved in the preparations, and even more in the implementation of the entire reform, so therefore this joint meeting with the Minister of Education and Science is organized,” said Shilegov. In further discussion, the mayors emphasized that the local government should not be informed, but should be directly involved at the very beginning in the creation of educational changes. It is necessary to previously analyze thoroughly the existing conditions of the schools, the available technical-operational capacities, as well as the available teaching staff. They pointed out that the experiences of the teaching staff are valuable in creating new reforms and that they should be used to the maximum through numerous debates and conversations with them.

Reforms are needed, but financial challenges in education also need to be solved - the mayors emphasized

The participants also put special emphasis on the financial challenges that are still faced by a great number of municipalities

извршувањето на оваа префрлена надлежност на локално ниво. Тоа е резултат на недостатокот на средства во блок дотациите за оваа намена, па голем број на општини сè уште користат сопствени средства за покривање на дел од трошоците, а реализираат и бројни капитални инвестиции во училишта, што е надлежност на централната власт. Беше посочено дека има многу училишта со многу лоша инфраструктура, а не е подобра состојбата и со обезбедувањето на опрема за кабинетска и друга настава. Превозот со учениците и понатаму е горлива тема за секоја локална власт, особено за оние во кои се наоѓаат поголем број на средни училишта во кои доаѓаат децата од други општини. Како предизвик на започнувањето на реформи беше посочена и неизвесноста од состојбата со пандемијата со КОВИД-19 и натамошното спроведување на наставата во вакви услови. Недостатокот на компјутери за учениците, особено оние од социјалните категории не е надминат, а не се надминати и предизвиците во обезбедувањето на квалитетни интернет врски, како и адекватно користење на електронската платформа за далечинско учење. Присутните посочија дека за сите проблеми што произлегуваат од образованието, граѓаните своето незадоволство го посочуваат директно кон локалната власт, што ја доведува во прашање нивната доверба кон општината. Дел од градоначалниците нагласија дека е потребно расчистување на голем процент од посочените предизвици, особено во делот на висината на блок дотациите, како и рационализацијата на училишната мрежа, па до обезбедување на соодветни услови и опремувањето на училиштата со првенствено префрлањето на капиталните инвестиции за оваа намена на локално ниво, како и дооформување на целокупниот систем на концептот на учење од далечина.

Општините да го забрзаат процесот на рационализација на училишната мрежа - препорача Царовска

Министерката Царовска одговори дека во континуитет се зголемува висината на средствата во блок дотациите, а за оваа година се утврдени 2,5% повеќе од претходната. Таа препорача заштедата на средства за превоз на учениците општините да ја искористат за покривање на долговите за оваа намена. Исто така, беше препорачано да се забрзаат процесите на рационализација на училишната мрежа. Во однос на префрлањето на средствата за капиталните инвестиции на општините, Царовска предложи дека можеби е подобро на почетокот тоа да се реализира само во општините кои се подготвени да ги преземат и овие обврски, а потоа и во сите општини. Министерката информираше дека во согласност со реформските процеси се предвидува и опремување на соодветни кабинети и обезбедување на други нагледни средства за наставата, а во однос на предлогот за потребата да се сослушаат наставниците, таа посочи дека е утврдено по едно лице од наставниот кадар од секоја општина, кое ги собира сите мислења и предлози на своите колеги што потоа ќе бидат разгледани од страна на работната група на МОН.

По средбата претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов, и министерката Царовска дадоа изјави пред медиумите, во дворот на административната зграда на ЗЕЛС.

in implementing this transferred competence at the local level. This is a result of the lack of funds in block grants intended for this purpose, so many municipalities still use their own funds to cover part of the costs and implement numerous capital investments in schools, which is a responsibility of the central government. It was pointed out that there are many schools with very poor infrastructure, and the situation with the provision of equipment for conducting classroom teaching and other teaching equipment is not better. Student transportation is still a hot topic for every local government, especially for those with a large number of high schools where children from other municipalities come. The uncertainty from the situation with the COVID-19 pandemic and the further implementation of the teaching process in such conditions was highlighted as a challenge for the beginning of the reforms. The lack of computers for students, especially those from the vulnerable social categories has not been overcome, and the challenges in providing quality Internet connections and adequate use of the electronic platform for distance learning have not been overcome as well. The participants pointed out that for all the problems arising from education, the citizens express their dissatisfaction directly to the local government, which puts their confidence in the reliability of the municipality into question. Some of the mayors emphasized that it is necessary to solve many of the indicated challenges, especially those related to the amount of block grants, as well as the rationalization of the school network, in order to provide appropriate conditions and equipment for schools, primarily by transferring capital investments for this purpose at the local level, as well as completing the overall system of the distance learning concept.

Municipalities must accelerate the rationalization process of the school network - recommended Carovska

Minister Carovska stressed that the amount of funds in block grants is continuously increasing, and for this year 2.5% more than the previous one have been determined. She recommended the municipalities to use the funds saved from student transportation to cover the debts for this purpose. It was also recommended to accelerate the rationalization processes of the school network. Regarding the transfer of funds for capital investments to the municipalities, Carovska suggested that maybe at the beginning it should be conducted only in the municipalities that are ready to take over these obligations and then in all municipalities as well. The Minister informed that in accordance with the reform processes, it is foreseen to equip appropriate cabinets and provide other supervisory tools for the teaching process. Regarding the proposal for the need to hear the opinions of teachers, she pointed out that one person from the teaching staff from each municipality has been appointed, who collects all the opinions and suggestions of his colleagues which will then be reviewed by the working group of the Ministry of Education and Science.

After the meeting, the President of ZELS, Petre Shilegov and Minister Carovska gave their statements to the media in the yard of the administrative building of ZELS.

МИКРОЧИПОВИ ЗА БЕЗДОМНИТЕ КУЧИЊА ВО ОПШТИНИТЕ

MICROCHIPS FOR STRAY DOGS IN MUNICIPALITIES

ЗЕЛС и Агенцијата за храна и ветеринарство (АХВ) од почетокот на 2021 година подели околу 19.000 бесплатни микрочипови на 10 прифатилишта кои имаат склучени договори за микрочипирање на бездомните кучиња, за 33 општини.

Од општините беше побарано за склучениот договор со прифатилиште /стационар што во име на општината ќе го изврши микрочипирањето на бездомните кучиња, да ја информираат Агенцијата, па дури потоа да ја подигнат претходно утврдената количина на микрочиповите, од просториите на ЗЕЛС. Во овој период, на поголем број општини договорите за реализација на ваквата услуга им беа истечени, поради што беа соочени со обврската за склучување на нови договори со стационар/прифатилиште, што предизвика одредено забавување на целиот процес на примопредавање на чиповите.

ЗЕЛС, во соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство, уште на почетокот на месец април, минатата година, започна постапка за прибирање на информации за бројот на бездомни кучиња на подрачјето на општините. Соработката помеѓу ЗЕЛС и Агенцијата беше продлабочена, со што на 23 септември 2020 година беше склучен договор за распределба на околу 32.000 микрочипови, што општините ќе ги користат за одбележување и регистрирање на овие животни, а со тоа и за реализација на дел од активностите утврдени во плановите и програмите за решавање на проблемот со бездомните кучиња. Оваа бројка на микрочипови е утврдено дека е доволна за реализирање на општинските програми за решавање на проблемот со бездомните кучиња во текот на следните 4 до 5 години. Постапката за распределба на микрочиповите започна кон крајот на месец октомври 2020 година, кога беа поделени и првите микрочипови на Град Скопје, односно на ЈП Лајка, кои се наменети за микрочипирање на бездомните кучиња на ниво на 10 општини во состав на градот.

ZELS and the Food and Veterinary Agency (AHV) from the beginning of 2021 distributed about 19,000 free microchips to 10 shelters that have signed agreements for microchipping of stray dogs, for 33 municipalities.

The municipalities were asked to inform the Agency about the signed agreement with an animal shelter/hospital that will perform the microchipping of stray dogs on behalf of the municipality, and then to collect the previously determined amount of microchips from the premises of ZELS. During this period, the agreements of many municipalities for the realization of this service were expired, so they were faced with the obligation to sign new contracts with the animal shelter/hospital, which caused some slowdown in the entire handover process for the microchips.

ZELS in cooperation with the Food and Veterinary Agency, at the beginning of April last year, started a procedure for collecting information on the number of stray dogs in the municipalities. The cooperation between ZELS and the Agency was extended and on September 23rd, 2020, they signed an agreement for the distribution of roughly 32,000 microchips that will be used by the municipalities in order to mark and register these animals, and thus to conduct some of the activities set out in their plans and programs to solve the problem of stray dogs. This number of microchips has been determined to be sufficient for the implementation of municipal programs to solve the problem of stray dogs for the next 4 to 5 years. The procedure for the distribution of microchips started at the end of October 2020 when the first shipment of microchips was distributed to the City of Skopje, ie PE Lajka, which are intended for microchipping stray dogs in the 10 municipalities within the City.

СОЗДАВАЊЕ НА ЕДНАКВИ УСЛОВИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА КУЛТУРАТА ВО СЕКОЈА ОПШТИНА И НЕЈЗИНО СООДВЕТНО ФИНАНСИРАЊЕ

CREATING EQUAL CONDITIONS FOR THE IMPLEMENTATION OF CULTURE IN EACH MUNICIPALITY AND ITS ADEQUATE FINANCING

Комисијата за култура при ЗЕЛС на 28 јануари 2021 година ја одржа втората седница на која беа разгледани актуелните состојби во процесот на децентрализација во оваа област, како и иницијативата поднесена од „Градски музеј - Крива Паланка“ за изнаоѓање на начини за обезбедување на одржливо функционирање на локалните културни установи. Во услови на преземање на мерки за заштита од вирусот Ковид -19, седницата беше одржана онлајн.

Новоформираните културни институции од локалната власт сè уште без средства од дотациите

На седницата беше повикан директорот на Градскиот Музеј -Крива Паланка, Драган Величковски, кој воедно е и претседател на Мрежата на локални музеи во Р.С. Македонија, во која членуваат 8 локални музеи, од кои два се со музејски збирки (Кочани и Демир Капија). Тој пред градоначалниците ги образложи поднесените иницијативи за решавање на повеќегодишниот проблем околу финансирањето на културните институции и недостатокот на кадар во нив, со посебен осврт на формираните културни установи од локалната власт во период по започнувањето на имплементација на децентрализацијата во земјата. Новоформираните институции, според постојните законски решенија не се опфатени со средствата што ги добива општината со блок дотацијата за култура, а воедно тие средства се крајно ниски и со нив се покрива минимален дел од целокупните активности што општината ги спроведува во делот на културата и заштитата на културното наследство. Во таа насока, Величковски посочи дека иницијативите се поднесени до Министерството за култура, Комисијата за култура при Собранието на Р.С. Македонија, како и други релевантни институции од областа на културата, а била одржана и средба со министерската за култура, Ирена Стефоска.

Поддршка за продлабочување на децентрализацијата и во областа на културата, само со обезбедени финансиски средства

Претседателката на Комисијата за култура, Соња Стаменкова, градоначалничка на Општина Македонска Каменица даде поддршка на ваквите иницијативи, забележувајќи дека спроведувањето на културните настани, заштитата на културното наследство и формирањето на нови

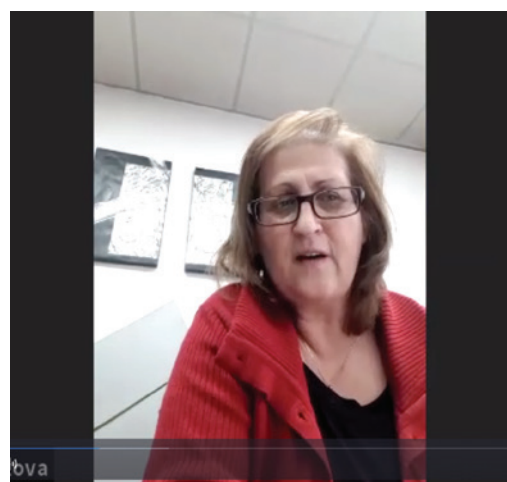
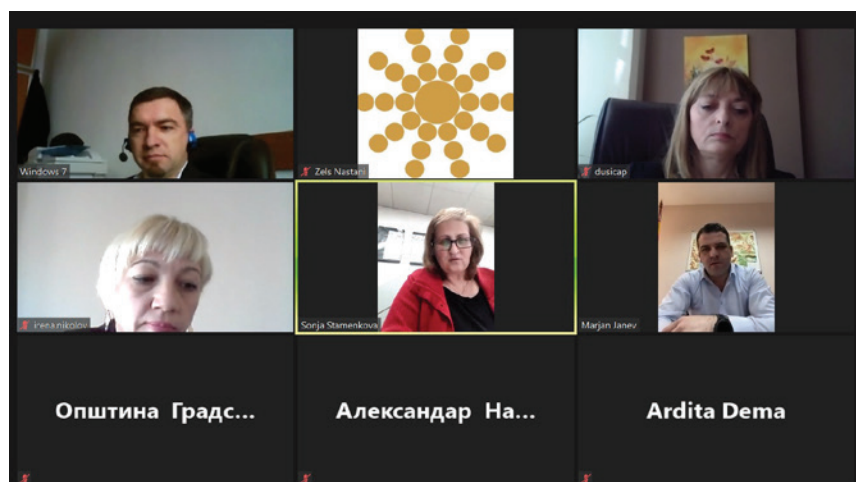
The ZELS Commission on Culture on January 28th, 2021 held its second session at which participants reviewed the current situation in the decentralization process in this area, as well as the initiative submitted by the “City Museum - Kriva Palanka” to find ways to ensure sustainable functioning of local cultural institutions. In conditions of a pandemic when measures are taken to protect against the COVID-19 virus, the session was held online.

The new cultural institutions established by the local government are still not covered by funds from block grants

The director of the City Museum - Kriva Palanka, Dragan Velichkovski, who is also a president of the Network of Local Museums in the Republic of North Macedonia, was invited to the session. 8 local museums, two of which have museum collections (Kocani and Demir Kapija) are members of this network. He explained to the mayors the submitted initiatives for solving the long-standing problem regarding the financing of cultural institutions and the lack of staff working in those institutions, referring in particular to the cultural institutions established by the local government in the period after the implementation of the decentralization process in the country began. The newly established institutions, according to the existing legal solutions, are not covered by the funds that the municipality receives with the block grant for culture, and at the same time the amount of those funds is extremely low and they cover a minimal part of the overall activities that the municipality conducts in the field of culture and protection of cultural heritage. In that regard, Velichkovski pointed out that the initiatives were submitted to the Ministry of Culture, the Commission on Culture at the Parliament of the Republic of North Macedonia, as well as other relevant institutions in the field of culture. They also have held a meeting with the Minister of Culture, Irena Stefoska.

Support for deepening the decentralization process in the field of culture, but only with provided financial funds

The President of the Commission on Culture, Sonja Stamenkova, Mayor of the Municipality of Makedonska Kamenica supported such initiatives, noting that the implementation of cultural events, the protection of cultural heritage and the

институции од областа на културата на локално ниво треба да се одвива на цела територија на земјава, а не само во главниот град. Во таа насока беше посочено дека треба да се градат и ставовите на комисијата и на општините кон продлабочување на процесот на децентрализација на културата, но сето тоа да се реализира со обезбедување на соодветни финансиски средства за обезбедување на материјални и човечки ресурси. Беше заклучено ЗЕЛС да испрати прашалник до сите општини за да се утврди состојбата со новоформирани културни установи по општини и да се добијат податоци за нивните просторни услови, бројот на вработените и начинот на финансирање, по што би се организирана средба со министерката за култура во Владата на РСМ. Исто така, беше договорено да се организираат почести седници на Комисијата за култура при ЗЕЛС, на кои ќе се разгледуваат тематски прашања во насока на придвижување кон дисперзија на културата низ сите општини и решавање на предизвиците со кои се соочуваат.

Презентирани предлозите од Програмата за одржлив локален развој и децентрализација за 2021-2026 година, во делот на културата

Присутните беа информирани и за работилницата што се организираше од страна на УНДП и Министерството за локална самоуправа во рамките на презентирањето на Програмата за одржлив локален развој и децентрализација за 2021-2026 година, посветена на културата во локалната власт. Во документот се прикажани одредени состојби во општините од аспект на постојните предизвици во културата, како и одредени насоки за финансирање во културата, по глава на жител, покрај досегашното префрлање на блок дотациите и дадените можности за финансирање на програми и проекти од културата за сите општини, преку Годишната програма на Министерството за култура. Во програмата се понудени и дополнителни, нови начини за финансирање на културата преку т.н. креативни индустрии и примена на други добри практики од европските земји што би можеле да бидат адаптирани во согласност со условите на локално ниво. Се предвидува и изработка на Акциски план од одговорните институции, но засега нема попрецизни информации до каде е реализацијата.

Претседателката на комисијата, Соња Стаменкова, изрази незадоволство од досегашниот начин на финансирање на културата. Таа повторно укажа на потребата за култура подеднакво во сите општини со реална и правична распределба на ресурсите во насока на обезбедување на рамномерен регионален развој и во оваа област. Притоа, таа изнесе позитивен став за дадениот предлог во програмата за финансирање по глава на жител, како и во делот на промовирање на т.н. ваучерски систем на финансирање според одредени критериуми.

Поголемо внимание за масовниот спорт

По исцрпување на прашањата од култура, градоначалникот на Општина Богданци, Блажо Шапов, посвети внимание на спроведувањето на спортот во општините, особено за потребата за промени во однос на неговото финансирање. Беше посочено на потребата за промовирање и одделување на клупскиот од школскиот спорт, односно дека локалната власт треба посебно внимание да посвети на обезбедувањето на услови за масовен спорт на населението. Се отворија и други дилеми кои се однесуваат на издавањето на концесиите во областа на спортот, но и во делот на обновливи извори на енергија. Се утврди дека општините треба да имаат поголема улога во одлучувањето при издавањето на концесиите на нивна територија, но и да добиваат соодветни средства од издадената концесија. Во овој дел беше предложено овие прашања да се изнесат на разгледување пред органите на Заедницата, а во насока на поддршка на развој на локалната економија.

establishment of new institutions in the field of culture at the local level should take place throughout the country, not just in the capital. In that regard, it was pointed out that the attitudes of the commission and the municipalities should be built towards deepening the decentralization process of culture, but all this should be done by providing adequate financial funds for ensuring material and human resources. It was concluded that ZELS should send a questionnaire to all municipalities in order to determine the situation with the newly established cultural institutions in municipalities and to obtain data on their spatial conditions, the number of employees and the method of financing, after which a meeting with the Minister of Culture in the Government of RNM would be organized. It was also agreed to organize more frequent sessions of the ZELS Commission on Culture, where thematic issues will be discussed in order to move towards the dispersion of culture across all municipalities and address the challenges they face.

The proposals from the Sustainable Local Development and Decentralization Program 2021-2026, in the field of culture were presented

The participants were also informed about the workshop organized by UNDP and the Ministry of Local Self-Government within the presentation of the Sustainable Local Development and Decentralization Program 2021-2026, dedicated to culture in local government. Certain situations in the municipalities regarding the existing challenges in culture, as well as certain directions for funding in the field of culture, per capita, in addition to the current transfer of block grants and given opportunities for financing cultural programs and projects for all municipalities through the Annual Program of the Ministry of Culture, are presented in the document. Additional new ways of financing culture through the so-called creative industries and the application of other good practices from European countries that could be adapted in accordance with the conditions at the local level are also offered in the program. The preparation of an Action Plan by the responsible institutions is also envisaged, but so far there is no more precise information on the extent of its realization.

The President of the Commission, Sonja Stamenkova expressed dissatisfaction with the current way of financing culture. She again pointed out the need for culture equally in all municipalities with a realistic and fair distribution of resources in order to ensure balanced regional development in this area as well. Besides, she expressed a positive attitude for the proposal given in the Financing program per capita, as well as in the part of promoting the so-called voucher financing system according to certain criteria.

More attention to mass sports

After the discussion on cultural issues, the Mayor of the Municipality of Bogdanci, Blazho Shapov paid attention to the implementation of sports in the municipalities, especially the need for changes in terms of its funding. It was pointed out the need to promote and separate club from school sports, i.e. that the local government should pay special attention to providing conditions for mass sports of the population. Other dilemmas have arisen regarding the issuance of concessions in the field of sports, but also the area of renewable energy sources. It was determined that the municipalities should have a greater role in deciding on the issuance of concessions on their territory, but also to receive appropriate funds from the issued concession. Discussing the abovementioned, it was proposed that these issues should be submitted for review to the bodies of the Association, in order to support the development of the local economy.

ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ - СИЛНА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ПОПИСОТ

LOCAL AUTHORITIES – STRONG LOGISTICAL SUPPORT IN THE CONDUCTION OF THE CENSUS

На иницијатива на Државниот завод за статистика, на 29 јануари 2021 година, во Собранието на Република Северна Македонија беше одржана средба за утврдување на заедничките активности на оваа институција со единиците за локална самоуправа, за спроведувањето на најголемата статистичка операција во земјава - пописот во државата, што ќе се реализира во месец април оваа година.

На средбата, освен градоначалниците учествуваа и претседателот на државата, Стево Пендаровски, претседателот со Собранието на РСМ, Талат Џафери, премиерот Зоран Заев, министерот за локална самоуправа, Горан Милевски, и министерот за правда, Бојан Маричиќ. Сите изразија целосна поддршка за успешно спроведување на пописот и испратија пораки до населението дека не станува збор за политичка, туку пред сè статистичка операција, од која бенефити ќе имаат граѓаните и целата држава. Беше испратен и апел до сите политички субјекти во земјата да не го бојкотираат процесот и да дадат поддршка за негово успешно спроведување.

Со взаемна соработка на институциите до релевантните податоци од интерес за сите

Во таа насока, претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов, во своето обраќање пред присутните посочи дека локалната власт се наоѓа пред еден исклучително важен предизвик за реализација на пописот во земјава, операција која не е спроведена веќе 19 години. – „Сметам дека со взаемната соработка на Државниот завод за статистика и локалната власт, како и со поддршката на сите клучни институции во земјава, одговорно ќе го спроведеме пописот и ќе обезбедиме добивање на релевантни податоци од исклучително значење за сите. Ќе обезбедиме податоци кои ќе овозможат креирање на развојни политики, макроекономско планирање, податоци за научни и други истражувачки цели, како и за обезбедување на многу други потребни статистички цели“, рече Шилегов.

At the initiative of the State Statistical Office, on January 29th, 2021, a meeting was held in the Parliament of the Republic of North Macedonia to determine the joint activities of this institution with the local self-government units, regarding the conduction of the largest statistical operation in the country – the state census, which will be conducted in April this year.

The President of the country, Stevo Pendarovski, the President of the Assembly of RNM, Talat Xhaferi, the Prime Minister Zoran Zaev, the Minister of Local Self-Government, Goran Milevski and the Minister of Justice, Bojan Maricic took part in the meeting along with all city mayors. They expressed full support for the successful conduction of the census and sent messages to the population that the census is not a political, but above all a statistical operation, which will bring benefits to all citizens and the whole country. An appeal was also sent to all political entities in the country not to boycott the process and to support the successful conduction of the census.

With mutual cooperation of the institutions to the relevant data of interest to all

In that regard, the President of ZELS, Petre Shilegov in his address to the attendees pointed out that the local government is facing an extremely important challenge for the conduction of the census in the country, an operation that has not been conducted for 19 years. – “I consider that with the mutual cooperation of the State Statistical Office and the local government, as well as with the support of all key institutions in the country, we will responsibly conduct the census and ensure obtaining relevant data that are extremely important for all of us. We will provide data that will enable the creation of development policies, macroeconomic planning, data for scientific and other research purposes, as well as for providing many other necessary statistical goals,” Shilegov said.

Локалните власти треба да обезбедат работни простории за пописните комисији

Шилегов посочи дека во неодамна донесениот Закон за попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија, објавен и во Службен весник на РСМ утврдено е дека општините, заедно со Заводот, се задолжени да обезбедат работни простории за пописните комисији. Според Законот, секој пописен реон има по една пописна комисија, односно вкупно 50 пописни реони, што се прецизно наведени во законскиот текст. Тој посочи дека ЗЕЛС и локалните власти и досега имале успешна соработка со Државниот завод за статистика и дека е сигурен дека ова ќе значи само нејзино поголемо продлабочување. Тој истакна дека од средбата ќе произлезат точни насоки за активностите што треба да ги преземат локалните власти и очекува дека тоа ќе бидат просторни услови и други информатички алатки за работа на комисиите, што не подразбира сериозни финансиски трошоци, и дека е потребна силна логистика за вклучување на целото население и за успешна работа на попишувачите. На крајот од своето обраќање, Шилегов ги повика сите градоначалници и локалната самоуправа да направат сè што е потребно, во рамките на своите можности и тоа да го направат во најдобар начин, со цел успешно спроведување на оваа статистичка операција.

Пописот - статистичка, а не политичка операција

На присутните им се обратија и претседателот на државата, највисоките функционери на законодавната и на извршната власт, двајцата министри од Владата на РСМ и директорот на Државниот завод за статистика. Сите укажаа дека станува збор за спроведување на статистичка, а не политичка операција и дека истата ќе биде реализирана според меѓународни и европски прописи и препораки. Беше посочено дека не смееме државата да остане единствена земја која толку долг период нема реална слика за најпотребните податоци и да не може да обезбеди натамошно планирање и развој. Беше нагласено дека и првиот кластер за исполнување на условите за влез на земјата во Европската Унија всушност е обезбедување на соодветни и реални статистички податоци. Сите упатија и апел до граѓаните да учествуваат во пописот, да им излезат во пресрет на попишувачите и да даваат точни податоци.

Local authorities should provide office space for census commissions

Shilegov pointed out that the recently adopted Law on Census of Population, Households and Dwellings in the Republic of North Macedonia, published in the Official Gazette of RNM, stipulates that municipalities, along with the Office, are obliged to provide office space for census commissions. According to the Law, each census region has one census commission, i.e. a total of 50 census regions, which are precisely stated in the legal text. He pointed out that ZELS and the local authorities have so far had successful cooperation with the State Statistical Office and that he is confident that that will only further deepen this cooperation. He stressed that accurate directions for the activities that should be undertaken by local authorities will arise from the meeting and expects that the municipalities will ensure space conditions and other information tools for the work of the commissions, which does not involve serious financial costs, and that strong logistics are needed for the involvement of the whole population and the successful work of the census enumerators. At the end of his address, Shilegov summoned all mayors and local self-government to do everything necessary, within their capabilities and to do it in the best way, in order to successfully conduct this statistical operation.

The census is a statistical, not a political operation

The President of the State, the highest officials of the legislative and executive power, the two ministers from the Government of RNM and the director of the State Statistical Office also addressed the participants. All pointed out that this is a statistical and not a political operation and that it will be conducted in accordance with international and European regulations and recommendations. It was pointed out that the country must not remain the only country that for such a long time does not have a realistic situation of the most needed data, and can not provide further planning and development. It was emphasized that the first cluster for fulfilling the conditions for the country's entry into the European Union is precisely the provision of appropriate and realistic statistical data. All of them appealed to the citizens to participate in the census, to meet the needs of the census enumerators and to provide accurate data.

ОПШТИНИТЕ ИЛИНДЕН И ШТИП СВЕЧЕНО ГИ ПОТПИШАА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРИМОПРЕДАВАЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗИРАНИТЕ КОНТЕЈНЕРИ ЗА СЕЛЕКЦИЈА НА СТАКЛЕНА АМБАЛАЖА

MUNICIPALITIES OF ILINDEN AND STIP SOLEMNLY SIGNED THE HANDOVER AGREEMENTS FOR SPECIALIZED CONTAINERS FOR SELECTION OF GLASS PACKAGING

Општините Илинден и Штип, кои учествуваат како пилот општини од нашата земја во Регионалниот проект „Управување со отпад од пакување од стакло во Западен Балкан“ на почетокот на месец февруари, свечено ги потпишаа договорите за примопредавање на специјализираните контејнери за селекција на стаклена амбалажа. Договорите беа потпишани од страна на претставник од Германското друштво за интернационална соработка преку Отворениот регионален фонд за Југоисточна Европа – Модернизација на општински услуги (ГИЗ ОРФ ММС), градоначалниците и директорите на двете општински комунални претпријатија. Контејнерите беа испорачани и поставени на соодветни локации пред потпишувањето на договорите. На контејнерите се поставени ознаките на проектот, како и партнер-организациите. Исто така, на повеќе локации во општините беа поставени и плакати кои се „потсетник“ за жителите да го селектираат и да го депонираат стаклениот отпад. И двете општини изразија подготвеност за натамошна набавка на вакви нови контејнери.

На потпишувањето на договорите присуствуваше и извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ која посочи дека во пилот-општините ќе се мери количината на собраното стакло, со цел таа да биде зголемена, најмалку за 20% од досегашните количини и затоа поддршката од граѓаните е најпотребна. Перишиќ информираше дека во рамките на проектот се очекува наскоро да бидат приклучени и уште четири единици на локална самоуправа од нашата земјата: Град Скопје, Тетово, Гевгелија и Битола, кои исто така ќе добијат соодветен број на вакви контејнери за рециклажа на стакло.

При потпишувањето на договорите претставничката од ГИЗ ОРФ ММС ја истакна целта на проектот - воспоставување на економски вредносен синџир на рециклирање стакло во регионот. Во таа насока се реализираат низа активности, меѓу кои: поставување на соодветна инфраструктура на контејнери за одложување на стаклото во пилот-општините; спроведување на кампања за едукација на населението

The municipalities of Ilinden and Stip, which take part as pilot municipalities from our country in the regional project “Glass packaging waste management in Western Balkans”, at the beginning of February solemnly signed the handover agreements for specialized containers for selection of glass packaging. The agreements were signed by a representative of the German Society for International Cooperation through the Open Regional Fund for Southeast Europe - Modernization of Municipal Services (GIZ ORF MMS), the mayors and directors of the two municipal utility companies. The containers were delivered and placed in appropriate locations before the agreements were signed. The project labels, as well as those of the partner organizations, are glued on the containers. Also, posters were placed in several locations in the municipalities as a “reminder” for the residents to select and dispose of glass waste. Both municipalities expressed readiness for further procurement of such new containers.

The Executive Director of ZELS, Dusica Perisic also attended the signing ceremony of the agreements and pointed out that the amount of collected glass in pilot municipalities will be measured in order to be increased by at least 20% of the current quantities and therefore the support of citizens is most needed. Ms. Perisic informed that soon four local government units from our country, i.e. the City of Skopje and the municipalities of Tetovo, Gevgelija and Bitola are expected to be included in the project and will also receive an adequate number of such containers for glass recycling.

During the signing ceremony of the agreements, the representative of GIZ ORF MMS emphasized the goal of the project “Establishing a cost-effective value chain for glass recycling in the region”. In that regard, a series of activities are being conducted, including setting up an appropriate infrastructure of containers for storage of glass in the pilot municipalities; conducting a campaign to educate the population about the importance of glass selection; increasing the collected quantities of glass by 20%;

за важноста од селектирање на стаклото; зголемување за 20% на собраните количини на стакло; потоа спроведување на обука за јавните комунални претпријатија и развивање на три бизнис модели за општините (урбан, рурален и ХОРЕКА) што во следниов период ќе послужат како урнек за успешно управување со отпад од стакло.

Проектот „Управување со отпад од пакување од стакло во Западен Балкан“ истовремено се спроведува во три држави: Северна Македонија, Србија и Босна и Херцеговина и започна да се реализира во шест пилот-општини, меѓу кои се и општините: Илинден и Штип. ЗЕЛС, во соработка со Германското друштво за интернационална соработка (ГИЗ), е партнер во имплементацијата на проектот во нашата земја. Проектот е финансиран од Сојузното министерство за економска соработка и развој на Германија (BMZ) и компанијата ПАКОМАК (Македонија), во рамките на програмата за соработка со бизнис секторот DeveloPPP.de. Оваа програма (DeveloPPP.de) на Германското сојузно министерство за соработка и развој е насочена кон градење и развој на соработка меѓу јавниот и приватен сектор на локално ниво.

„Сега општината е подготвена да ги зголеми собраните количини на стаклен отпад,“ - истакна градоначалникот Стојановски

Општина Илинден во рамките на проектот, доби вкупно 28 зелени контејнери. Заедно со истородните контејнери што општината ги имаше обезбедено во претходниот период, исполнета е оптималната бројка за воспоставување на адекватна инфраструктура за собирање на овој вид отпад во општината. Сега општината располага со вкупно 38 контејнери за селекција на стаклена амбалажа, што е во согласност со експертската анализа, направена во рамките на овој проект.

„Денес потпишавме договор за донација за нови контејнери за селекција на стаклена амбалажа, со што ќе ја воспоставиме предвидената инфраструктура со која ќе им олесниме на нашите граѓаните да го одлагаат овој отпад во непосредната близина на своето место на живеење, во зелените контејнери. Сигурен сум дека тие ќе ни помогнат успешно да го реализираме проектот, да собереме што поголеми количини, а со тоа да ги намалиме дивите депонии и да обезбедиме поздрава животна средина за сите. Правилно собраното стакло, во европски рамки и пошироко веќе не претставува отпад, туку скапоцена сировина. Затоа, како општина која се стекна и со регионалниот сертификат за пријателски ориентирана општина кон бизнис заедницата (БФЦ сертификат), ќе работиме и во насока на создавање услови за развој на локалната економија во оваа област“. Ова го истакна Жика Стојановски, градоначалник на Општина Илинден, при обиколката на една од локациите во општината на која беа поставени новите контејнери, односно веднаш по потпишувањето на договорот, што се случи во општинската зграда, на 4 февруари 2021 година.

then, conducting training for public utility companies and developing three business models for municipalities (urban, rural and HOREKA) that in the next period will serve as a model for successful glass waste management.

The project “Glass packaging waste management in Western Balkans” is being implemented simultaneously in three countries: North Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina and started with implementation in six pilot municipalities, among which from our country the Municipality of Ilinden and Municipality of Stip. ZELS, in cooperation with the German Society for International Cooperation (GIZ), is a partner in the implementation of the project in our country, which is funded by the Federal Ministry for Economic Cooperation and Development of Germany (BMZ) and the company PAKOMAK (Macedonia), within the DeveloPPP.de program for cooperation with the business sector. This program of the German Federal Ministry for Cooperation and Development (DeveloPPP.de) is aimed at building and developing cooperation between the public and private sectors at the local level.

“The municipality now is ready to increase the collected quantities of glass waste” - said Mayor Stojanovski

The Municipality of Ilinden, within the framework of the project, received a total of 28 green containers. Along with the similar containers that the municipality had provided in the previous period, the optimal number for establishing an adequate infrastructure for the collection of this type of waste in the municipality has been met. The municipality now has a total of 38 containers for the selection of glass packaging, which is in accordance with the expert analysis made within this project.

“We signed a donation agreement for new containers for selection of glass packaging today, with which we will establish the envisaged infrastructure that will facilitate our citizens to dispose of this waste in the immediate vicinity of their place of residence, in the green containers. I am sure that they will help us to successfully implement the project, to collect as large quantities as possible, and thus to reduce the number of illegal landfills and to ensure a healthier environment for all. Properly collected glass, in Europe and beyond, is no longer a waste, but a precious raw material. Therefore, as a municipality that has already acquired the regional certificate for a friendly oriented municipality towards the business community (BFC certificate), we will also work towards creating conditions for the development of the local economy in this area.” This was stated by Zika Stojanovski, Mayor of the Municipality of Ilinden, during the tour in one of the locations in the municipality where the new containers were placed, immediately after the signing of the agreement, which took

Еден од потписниците на договорот беше и директорот на ЈКП „Илинден“, Игор Филиповски, кој нагласи дека комуналното претпријатие како нов сопственик на овие контејнерите ќе се грижи за нивно одржување и ќе ги реализира сите потребни активности за исполнување на резултатите од проектот за создавање на одржлив бизнис модел за собирање отпад од пакување од стакло во рурална средина.

„Селектирајте го и депонирајте го стаклото во зелените контејнери“ -апелираше до граѓаните градоначалникот Николов

Општина Штип во рамките на проектот доби 60 нови контејнери, односно, заедно со претходно обезбедените контејнери од страна на општината, сега располага со вкупно 90 контејнери, што според експертските анализи, засега е утврдено како оптимална бројка за собирање на овој вид на отпад.

„Обезбедувањето на соодветна инфраструктура за селекција и депонирање на стаклената амбалажа ќе ни помогне да отидеме чекор напред во подготовките за селекција на тврдиот од мекиот отпад, што ќе треба да го депонираме по воспоставувањето на регионалната депонија. Очекувам сите граѓани во општината, во што поголем број, навремено да ја стекнат навиката за селектирање на стаклената амбалажа, но и на останатите видови на цврст отпад, како хартијата, пластиката и слично. Тоа ќе доведе до намалување на предадениот отпад во депонијата и помали трошоци за општината и за граѓаните“. Ова го истакна градоначалникот на Општина Штип, Сашко Николов, на свеченото потпишување на договорот за примопредавање на новите контејнери, што се реализираше на 11 февруари 2021 година во општинската зграда во Штип.

- „Се трудиме да обезбедиме граѓаните да добијат што посовремена услуга, да имаат лесно пристапни контејнери и да им обезбедиме лесно да се приклучат кон селектирањето на отпадот и заштитата на својата животна средина. Се надеваме дека ќе ни помогнат и дека ќе обезбедиме околу 6 тони собрана стаклена амбалажа на месечно ниво“, посочи Игор Макаловски, од компанијата „ПАКОМАК“.

Апел до граѓаните упати и директорот на ЈП „Исар“, Живко Тасев, кој нагласи дека штипјани сега имаат можност стаклената амбалажа да ја стават во овие зелени контејнери кои се распоредени насекаде во нивната непосредна околина на живеење. Со тоа, тие ќе придонесат да се намалат грдите слики на расфрлано стакло и на дивите депонии и ќе придонесат за да имаат поубав град и почиста животна средина.

place in the municipal building, on February 4th, 2021.

One of the signatories of the agreement was the director of PCE “Ilinden”, Igor Filipovski, who stressed that the utility company as a new owner of these containers will take care of their maintenance and will implement all necessary activities to meet the results of the project to create a sustainable business model for glass packaging waste collection in a rural area.

“Select and deposit the glass in the green containers” - appealed mayor Nikolov to the citizens

The Municipality of Stip received 60 new containers within the project and along with the previously provided containers by the municipality, now has at its disposal a total of 90 containers, which according to the expert analyzes, for now, is determined as an optimal number for a collection of this type of waste.

“The provision of adequate infrastructure for selection and deposition of glass packaging will help us to take a step forward towards preparations for the selection process of hard and soft waste that will be deposited in the regional landfill, as soon as it is constructed. I expect that all citizens in the municipality put the effort in acquiring the habit of selecting glass waste, as well as other types of hard waste, such as paper, plastic, etc. This will lead to a decrease in the waste deposited in the landfill and lesser expenses for the municipality and its citizens.” This was emphasized by the Mayor of the Municipality of Stip, Sashko Nikolov, on the solemn signing ceremony of the handover agreement for the new containers, which was organized on February 11th, 2021, in the municipal building in Stip.

- “We make efforts to ensure the citizens to get as modern service as possible, to have containers with easy access and to provide them to be involved in the waste selection and protection of their environment. We hope that the citizens will help us and will provide roughly 6 tons of collected glass packaging monthly,” said Igor Makalovski from the PAKOMAK company.

The director of PE “Isar”, Zivko Tasev, also appealed to the citizens, emphasizing that the citizens of Stip have now the opportunity to put the glass packaging in these green containers that are located everywhere in their immediate living environment. By doing so, they will help to reduce the bad images of shattered glass in the illegal landfills and will contribute to a better city and a cleaner environment.

ГРАДОНАЧАЛНИКОТ БОРЈАНЧО МИЦЕВСКИ - НОВ КО-ПРЕТСЕДАВАЧ НА ЗАЕДНИЧКИОТ КОНСУЛТАТИВЕН КОМИТЕТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И КОМИТЕТОТ НА РЕГИОНИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

MAYOR BORJANCO MICEVSKI - NEW CO-CHAIRPERSON OF THE JOINT CONSULTATIVE COMMITTEE BETWEEN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS OF THE EUROPEAN UNION

Градоначалникот на Општина Крива Паланка, Борјанчо Мицевски, е избран за нов ко-претседавач на македонската делегација на Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Северна Македонија и Комитетот на региони на Европската Унија (ЗКК). Тој е назначен на местото на Благој Бочварски, кој до именувањето за министер за транспорт и врски во Владата на РСМ беше ко-претседавач на ова тело. Изборот беше направен на онлајн состанокот што делегатите на ова тело од РСМ го одржаа на 12 февруари 2021 година. Градоначалникот Мицевски доби едногласна поддршка во изборот при што присутните му посакаа успех во натамошното предводење на македонската делегација на средбите што ЗКК најчесто ги одржува два пати во годината, во Брисел и во нашата земја.

Станува збор за тело претставувано преку европскиот Комитет на региони, каде ЗЕЛС е активна членка. Заедничкиот консултативен комитет помеѓу Република Северна Македонија и Комитетот на регионите на Европската Унија (ЗКК) го сочинуваат вкупно 22 делегати, односно по 11 делегати од двете страни, при што се избираат и нивни заменици, сите од редовите на градоначалници и советници. Со ова тело заседаваат двајца ко-претседавачи. Од Комитетот на регионите, актуелен ко-претседавач е Јасна Габриќ, градоначалник на Општина Трбовље (Словенија).

Испратено писмо до еврокомесарот Вархеји од ко-претседавачката на ЗКК

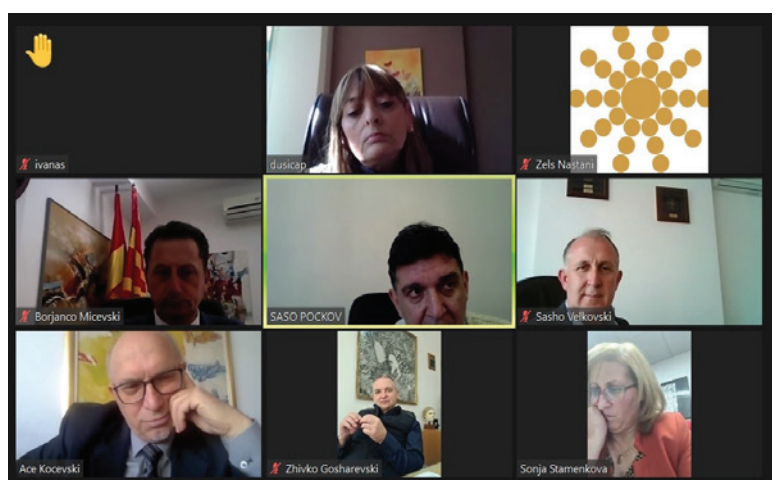
На состанокот присутните накратко беа запознаени со содржината на материјалите што ЗЕЛС им ги достави на делегатите, меѓу кои и Информацијата за активности од последниот 17. состанок на ЗКК, одржан на 11 декември, 2019 година и Писмото до еврокомесарот за проширување на Унијата, Оливер Вархеји испратено од ко-претседавачката на ЗКК, Јасна Габриќ. Директорката на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, посочи дека Габриќ во писмото ѝ дава поддршка на нашата земја за добивање на датум за започнување на преговорите за членство во Европската Унија. Нагласено е дека Република Северна Македонија со своите досегашни постапки докажала дека заслужува да ги започне преговорите и дека секое вакво игнорирање на резултатите што ги постигнува нашата земја придонесува за ширење на евроскептицизмот во регионот.

The Mayor of the Municipality of Kriva Palanka, Borjanco Micevski, has been elected the new co-chairperson of the Macedonian delegation of the Joint Consultative Committee between the Republic of North Macedonia and the Committee of the Regions of the European Union (JCC). He has been appointed to replace Blagoj Bochvarski, who until his appointment for Minister of Transport and Communications in the Government of RNM, was co-chairperson of this body. The election was made by the delegates of this body from RNM at the online meeting held on February 12th, 2021. Mayor Micevski got unanimous support for his election and the attendees wished him success in further leading the Macedonian delegation to the meetings that the JCC usually holds twice a year, in Brussels and our country.

It is a body represented through the European Committee of the Regions, where ZELS is an active member. The Joint Consultative Committee between the Republic of North Macedonia and the Committee of the Regions of the European Union (JCC) consists of a total of 22 delegates, ie 11 delegates from both sides and their deputies who are elected from the ranks of mayors and councillors. This body is chaired by two co-chairpersons. The current co-chairperson, coming from the Committee of the Regions, is Jasna Gabric, Mayor of the Municipality of Trbovlje (Slovenia).

A letter was sent to EU Commissioner Várhelyi by the JCC co-chairperson

At the meeting, the attendees got briefly acquainted with the content of the materials that ZELS submitted to the delegates, including the Information on activities from the last 17th meeting of the JCC, held on December 11th, 2019, and the Letter sent by the current co-chairperson of the JCC, Jasna Gabric to the EU Commissioner for Enlargement, Olivér Várhelyi. The Executive Director of ZELS, Dusica Perisic, pointed out that in the letter, Gabric supports our country for obtaining a date for the start of negotiations for membership in the European Union. It is emphasized that the Republic of North Macedonia with its actions so far has proved that it deserves to start negotiations and that any such ignorance of the results achieved by our country contributes to the spread of Euroscepticism in the region.

Реактивирањето на процесот на реформи во децентрализацијата – значаен придонес на патот за членство во Унијата

На состанокот беше предложено да бидат доставени неколку иницијативи пред Управниот одбор на ЗЕЛС. Присутните предложија македонската делегација на ЗКК, да испрати слично писмо до еврокомесарот Вархеји и до некои европски институции. Произлегоа и одредени предлози за зголемување на соработката на македонските и бугарските општини, како соодветен придонес на локалната власт во надминувањето на билатералниот спор на двете држави. Беше посочено дека реактивирањето на започнатите реформи во процесот на децентрализацијата во нашата земјата, исто така, ќе претставува одличен придонес на патот за членство во Унијата. Во таа насока, нагласена беше потребата за обновување на започнатите преговори со централната власт за обезбедување на поголема финансиска стабилност на општините, префрлањето на нови надлежности на локално ниво и промени во системот на организацијата на општината. Беше посочена и потребата да се поканат одредени министри и директори на институции на седница на Управниот одбор, за да се добијат релевантни информации за реализацијата на одредени процеси, од важност за единиците на локалната самоуправа, меѓу кои и реализацијата на регионалните депонии, процесот на гасификација и други.

Reactivation of the reform process in the field of decentralization - a significant contribution on the path to EU membership

At the meeting, it was proposed several initiatives to be submitted to the Managing Board of ZELS. The participants suggested for the Macedonian delegation of the JCC to send a similar letter to EU Commissioner Várhelyi and some European institutions. There were also some proposals to increase the cooperation of the Macedonian and Bulgarian municipalities, as an appropriate contribution of the local government in overcoming the bilateral dispute between the two countries. It was pointed out that the reactivation of the initiated reforms in the decentralization process in our country will also be an excellent contribution to the path to membership in the European Union. In that regard, the need to renew the started negotiations with the central government to ensure the greater financial stability of the municipalities, the transfer of new competencies at the local level and changes in the system of organization of the municipality, was also emphasized. The need to invite certain ministers and directors of institutions to a meeting of the Managing Board was also pointed out, in order to obtain relevant information on the implementation of certain processes that are very important for the local self-government units, including the construction of regional landfills, gasification process and others.

БИТОЛА, КОЧАНИ, СТРУМИЦА И ШУТО ОРИЗАРИ СЕ ИЗБРАНИТЕ ОПШТИНИ ШТО ЌЕ УЧЕСТВУВААТ НА ОБУКИТЕ ЗА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

BITOLA, KOCANI, STRUMICA AND SUTO ORIZARI ARE THE MUNICIPALITIES SELECTED TO PARTICIPATE IN THE TRAININGS FOR THE INTEGRATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Битола, Кочани, Струмица и Шуто Оризари се општините кои се избрани на јавниот повик за учество на обуки „Локализирање на целите за одржлив развој“. Пријави пристигнаа од 19 општини кои покажаа интерес да ги зајакнат административните капацитети за креирање на локални политики во кои ќе бидат интегрирани Целите за одржлив развој и принципот „Никој да не биде изоставен“. Се планира обуките да се реализираат во периодот март – јуни 2021 година.

Bitola, Kocani, Strumica and Suto Orizari are the municipalities that were selected at the public call to participate in the trainings on the topic “Localization of sustainable development goals.” 19 municipalities, which have shown interest in strengthening the administrative capacities for creating local policies in which the Sustainable Development Goals and the Leave No One Behind Principle will be integrated, submitted their applications to participate in the trainings. The trainings are planned to be conducted in the period March - June 2021.

Комисијата за евалуација на апликациите, составена од претставници од ГИЗ, НАЛАС и ЗЕЛС (ЗЕЛС без право на глас) го спроведува процесот на одлучувањето врз база на однапред дефинирани критериуми. Од посебна важност беа критериумите што се однесуваа на пристапот што општината го понуди за интегрирањето на Целите за одржлив развој во стратешките документи, како и на бројот и рангот на административни службеници што општината планира да ги вклучи во обуката.

The Applications Evaluation Commission, composed of representatives from GIZ, NALAS and ZELS (ZELS does not have the right to vote) conducted the decision-making process based on predefined criteria. The criteria related to the approach offered by the municipality for the integration of the Sustainable Development Goals in the strategic documents, as well as the number and rank of administrative servants that the municipality plans to include in the training, were very important for the selection of the municipalities.

Претставниците од локалната самоуправа, во најголем број досега, воопшто немаат посетувано обуки за Агенда 2030 и за Целите за одржлив развој. Ова го покажа спроведената анкета од НВО „Конект“, реализирана со поддршка на ЗЕЛС. На доставениот електронски прашалник, одговори пристигнаа од повеќе од половина од единиците на локална самоуправа.

Most of the representatives of the local self-government have not attended so far trainings for Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals at all. This was shown by the survey conducted by the NGO “Connect” with the support of ZELS. More than half of the local self-government units answered the submitted electronic questionnaire.

Обуката ќе им овозможи на тимовите од општините кои учествуваат во процесите на стратешко планирање да можат

The training will enable the teams of the municipalities

подетално да се запознаат со Агенда 2030, како глобален документ, усвоен од Обединетите нации во 2015 година и да се запознаат со воспоставените 17 Цели за одржлив развој. Целите се базираат на три области на одржливиот развој: економски развој, социјален и развој на животната средина. Тие произлегуваат од основните потреби на луѓето за пристап до образование, пристојна работа, здравствена заштита, соодветно домување, инфраструктура и друго. Всушност, овие цели, на одреден начин се поврзани со надлежностите на локалната самоуправа, па токму затоа овие обуки се од посебна важност за локалните власти.

Реализацијата на обуките претставуваат дел од активностите на проектот „Регионално учење за имплементација на Агенда 2030 во Југоисточна Европа“ кој ЗЕЛС го имплементира во соработка со Мрежата на асоцијации на локални власти на Југоисточна Европа (НАЛАС), што е поддржан од Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ).

participating in the strategic planning processes to get acquainted more thoroughly with Agenda 2030, as a global document, adopted by the United Nations in 2015 and to get acquainted with the established 17 Sustainable Development Goals. The goals are based on three areas of sustainable development: economic development, social development and environmental development. They arise from people's basic needs for access to education, decent work, health care, adequate housing, infrastructure and others. In fact, these Goals are in some way related to the competencies of the local self-government, which is why these trainings are of special importance for the local authorities.

The conduction of the trainings is part of the activities of the project "Regional Learning for Implementation of Agenda 2030 in South-East Europe", which ZELS implements in cooperation with the Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe (NALAS), and is supported by the German Society for International Cooperation (GIZ).

ОБЕЗБЕДЕНА ДОНАЦИЈА НА ЕЛЕКТРОНСКИ ПОМАГАЛА ЗА СЛЕДЕЊЕ НА НАСТАВАТА ЗА 66 УЧЕНИЦИ ОД СОЦИЈАЛНО ЗАГРОЗЕНИ СЕМЕЈСТВА

DONATION OF ELECTRONIC DEVICES FOR ONLINE LEARNING FOR 66 STUDENTS FROM SOCIALLY DISADVANTAGED FAMILIES

Општините Куманово и Тетово, во месец февруари, 2021 година добија донација на компјутери за задоволување на образовните потреби за учење од далечина, за одреден број на ученици од социјално ранливи семејства. Оваа донација беше обезбедена во рамките на проектот „Зајакнување на локалните капацитети за спроведување на Агенда 2030 и принципот „Никој да не биде изоставен“, имплементиран од ЗЕЛС, НВО Сонце и НАЛАС – Мрежа на асоцијации на локални власти од ЈИЕ, во соработка со

The municipalities of Kumanovo and Tetovo, in February 2021 received a computer donation to meet the educational needs for distance learning, for a certain number of students from socially vulnerable families. This donation was provided within the project “Enhancing local capacities to implement the 2030 Agenda and the Leave No One Behind Principle”, implemented by ZELS, NGO Sonce and NALAS - Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe, in cooperation with GIZ,

GIZ, а во име на Германското федерално Министерство за економска соработка и развој.

По еден лаптоп за шеснаесет ученици од основно образование од Општина Куманово

Договорот за примопредавање на донацијата во Општина Куманово свечено беше потпишан на 12 февруари 2021 година, во општинските простории. Градоначалникот на Општина Куманово, Максим Димитриевски, изрази голема благодарност за поддршката што ќе ја добијат шеснаесетте ученици од основното образование, на кои ќе им биде доделен по еден лаптоп компјутер. Со тоа овие ученици, кои се од социјално загрозени семејства, ќе можат непречено да ја следат наставата и секојдневно да се стекнуваат со нови знаења. Корисници на уредите се учениците од основните училишта од социјално ранливи семејства, а училиштата кои се под надлежност на општината, ќе бидат трајни сопственици на опремата.

Педесет таблет компјутери за 17 училишта што се во надлежност на Општина Тетово

Општина Тетово донацијата ја прими на 17 февруари 2021, во салата на Советот на Општина Тетово, кога свечено беше потпишан и Договорот за примопредавање на педесет таблет компјутери. Раководителот на Секторот на јавни дејности во Општина Тетово се заблагодари за донацијата и компјутерите им ги врачи на директорите на седумнаесетте основни и средни училишта, во надлежност на општината. И оваа опрема преминува во трајна сопственост на училиштата, а нивни корисници во иднина ќе бидат учениците од социјално ранливи семејства.

Донацијата на таблети за ученици од социјално ранливи семејства за следење на онлајн наставата е во насока на остварување на целите на Проектот за зајакнување на капацитетите на локалните самоуправи за примена на успешни пристапи за остварување на економските, социјалните и културните човекови права на ранливите групи, како и интегрирање на принципот „Никој да не биде изоставен“ во процесите на планирање и донесување одлуки на локалната власт.

and on behalf of the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development.

One laptop each for 16 primary school students from the Municipality of Kumanovo

The handover agreement for the donation in the Municipality of Kumanovo was solemnly signed on February 12th, 2021, in the municipal premises. The Mayor of Kumanovo Municipality, Maksim Dimitrievski expressed great gratitude for the support that the sixteen primary school students will receive and who will be granted one laptop each. This way, these students, who are from socially disadvantaged families, will be able to attend classes incessantly and gain new knowledge every day. The primary school students from socially vulnerable families will be users of those devices, while the schools that are under the jurisdiction of the municipality, will be permanent owners of the equipment.

Fifty tablet computers for 17 schools under the jurisdiction of the Municipality of Tetovo

The Municipality of Tetovo received the donation on February 17th, 2021, in the hall of the Council of the Municipality of Tetovo, when the Handover agreement for fifty tablet computers was solemnly signed. The head of the Sector of Public Activities in the Municipality of Tetovo thanked for the donation and handed over the computers to the principals of the seventeen primary and secondary schools, under the jurisdiction of the municipality. This equipment also becomes a permanent property of the schools, and in the future, these computers will be used by students from socially vulnerable families.

The donation of tablets for students from socially vulnerable families to attend online classes is aimed at achieving the goals of the project for strengthening the local governments' capacities to apply successful approaches to achieve economic, social and cultural human rights of vulnerable groups, as well as integrating the "Leave No One Behind" Principle into local government planning and decision-making processes.

“ФОРУМ ЗА СОЦИЈАЛЕН ДИЈАЛОГ”- ТЕМА НА РЕГИОНАЛЕН ВЕБИНАР НАМЕНЕТ ЗА ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ОПШТИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЈА ОД ЗЕМЈИТЕ ОД РЕГИОНОТ

ЗЕЛС беше домаќин на онлајн обука (вебинар) на тема „Форум за социјален дијалог“, која се одржа на 18 февруари 2021 година, на електронската платформа ZOOM. На обуката учествуваа околу седумдесетина претставници од општините од нашата земја, како и претставници од другите земји (Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Албанија и Косово) од општинска администрација кои се одговорни за социјалната заштита. Обуката се одвиваше на англиски јазик, со симултан превод на српски, албански и македонски јазик. Оваа обука е дел од активностите на проектот „Зајакнување на локалните капацитети за спроведување на Агенда 2030 и принципот Никој да не биде изоставен“, имплементиран од НАЛАС, во соработка со ЗЕЛС и другите здруженија на локалните власти од земјите од регионот, а со поддршка на регионалниот проект „Социјални права за ранливи групи“. Регионалниот проект го спроведува Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) во име на Федералното министерство за економска соработка и развој (BMZ).

Платформа за комуникација меѓу клучните партнери за креирање на локални социјални услуги за ранливите групи

На обуката се говореше за подобрени социјални услуги на локално ниво, со фокус на Форумот за социјален дијалог, како механизам за дизајнирање на социјалните услуги за ранливите групи. Учесниците имаа можност да ги унапредат своите знаењата за: 1. Форумот за социјален дијалог, како концепт за партиципативно донесување на одлуки; 2. Улогата на локалните самоуправи во процесот на воспоставување и координирање на форумот, како алатка за обезбедување на социјални услуги за ранливите групи; 3. Добри примери на форуми за социјален дијалог од земјата и регионот.

Форумот за социјален дијалог претставува еден вид платформа за комуникација, консултација, дискусија и размена на информации меѓу општинските власти, државните институции, граѓанските здруженија и приватниот сектор, при креирањето и имплементирањето на локалната социјална политика. За унапредување на социјалното вклучување на ранливите групи и зајакнување на социјалната кохезија потребно е вклучување на сите овие релевантни чинители и нивно партнерско дејствување. Преку овој форум се овозможува искористување на знаењата, искуствата и ресурсите на различните партнери и изнаоѓање на сеопфатни решенија за подобрување на квалитетот на животот на ранливите групи.

Форумот за социјален дијалог е пристап одоздола – нагоре и пристап кој е ориентиран на поединецот. Тој треба да биде институционализиран, а не да се практикува повремено, со цел да овозможи на интегриран начин да им се пристапи на комплексните проблеми со кои се соочуваат ранливите категории граѓани во заедницата. Иницијатор на форумот за социјален дијалог може да биде секој чинител во заедницата, но сепак општината како локална власт, која има значајни надлежности во креирањето и имплементирањето на локалната политика за социјална заштита, треба да воспостави и да координира ваков форум.

“SOCIAL DIALOGUE FORUM”- A TOPIC OF THE REGIONAL WEBINAR INTENDED FOR REPRESENTA- TIVES OF THE MUNICIPAL ADMINISTRATION FROM THE COUNTRIES IN THE REGION

ZELS hosted an online training (webinar) on the topic “Social Dialogue Forum”, held on February 18th, 2021, on the electronic platform ZOOM. Roughly seventy municipal representatives from our country, as well as representatives from other countries (Serbia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Albania and Kosovo) from the municipal administration who are responsible for social protection, took part in the training. The training was conducted in English language, with simultaneous translation into Serbian, Albanian and Macedonian languages. This training is part of the activities of the project “Enhancing local capacities to implement the 2030 Agenda and the Leave No One Behind Principle”, implemented by NALAS in cooperation with ZELS and other local government associations from countries in the region, and supported by the regional project on “Social rights for vulnerable groups”. The regional project is implemented by the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) on behalf of the Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ).

Platform for communication between key partners for creating local social services for vulnerable groups

The training was focused on improved social services at the local level, with a focus on the Social Dialogue Forum, as a mechanism for designing social services for vulnerable groups. Participants had the opportunity to improve their knowledge about: 1. Social Dialogue Forum as a concept of participatory decision-making; 2. Role of local governments in the process of establishing and coordinating the forum as a tool for provision of social services to vulnerable groups; 3. Good examples of Social Dialogue Forums from the county and the region.

The Social Dialogue Forum is a platform for communication, consultation, discussion and exchange of information between municipal authorities, state institutions, civil society organizations and the private sector, in the creation and implementation of local social policy. It is necessary to include all these relevant stakeholders in their partnership operation to promote the social inclusion of vulnerable groups and strengthen social cohesion. This forum enables the use of knowledge, experiences and resources of different partners and finding comprehensive solutions to improve the quality of life of vulnerable groups.

The Social Dialogue Forum is a bottom-up and individual-oriented approach. It should be institutionalized, not temporarily practised, in order to enable an integrated approach to the complex problems faced by vulnerable categories of citizens in the community. The initiator of the social dialogue forum can be any stakeholder in the community, but still, the municipality as a local government, which has significant responsibilities in creating and implementing local social protection policy, should establish and coordinate such a forum.

Презентирани добри практики од општините: Тетово и Елбасан

На овој настан, од нашата земја беше презентирана добра практика од невладината организација Сонце од Општина Тетово. Имено, од неодамна, оваа невладината организација и општината воспоставија Форум за социјален дијалог, составен од претставници на општинските власти, државните институции и локалните невладини организации. Целта на Форумот за социјален дијалог е да обезбеди остварување на загарантираните права на ранливите категории граѓани. Форумот има развиено свој Акциски план и се очекува дека овој локален механизам ќе даде значаен придонес кон изнаоѓање на сеопфатни решенија за подобрување на квалитетот на животот на ранливите категории на граѓани.

Претставник на невладината организација „Албански центар за интеграција на лица со посебни потреби“, пред присутните ја презентираше добрата практика од Република Албанија. Имено, Општина Елбасан, преку воспоставен социјален дијалог со здруженијата на граѓани овозможила: 1. Вклучување на здруженијата на граѓани во изработката на социјалниот план на општината; 2. Финансиска поддршка за здруженијата на граѓани. Општината редовно објавува огласи наменети за здруженија на граѓани, а потоа преку склучување на договори за соработка обезбедува финансиска поддршка за нив. Општината ги вклучува здруженијата на граѓани уште во процесот на дефинирање на приоритетите во рамки на огласите за проектни предлози наменети за здруженијата и 3. Општината обезбедува бесплатно користење на простории за здруженијата на граѓани.

Good practices from the municipalities of Tetovo and Elbasan presented

The NGO Sun from the Municipality of Tetovo presented a good practice from our country at this event. Namely, this non-governmental organization and the municipality recently established a Social Dialogue Forum composed of representatives of the municipal authorities, state institutions and local non-governmental organizations. The aim of the Social Dialogue Forum is to ensure the realization of the guaranteed rights of vulnerable categories of citizens. The forum has developed its Action Plan and it is expected that this local mechanism will make a significant contribution to finding comprehensive solutions to improve the quality of life of vulnerable categories of citizens.

A representative of the NGO "Albanian Centre for Integration of Persons with Disabilities" presented to the attendees a good practice from the Republic of Albania. Namely, the Municipality of Elbasan, through an established social dialogue with citizens' associations, has enabled: 1. Involvement of citizens' associations in the preparation of the social plan of the municipality; 2. Financial support for citizens' associations. The municipality regularly publishes announcements intended for citizens' associations, and then by signing cooperation agreements provides financial support for them. The municipality includes the citizens' associations in the process of defining the priorities within the announcements for project proposals intended for the associations and 3. The municipality provides free use of premises for the citizens' associations.

ДАЛИ СТЕ

ПРОФЕСИОНАЛЕЦ ВО ОПШТИНАТА

ПОДГОТВЕН ДА ВОСПОСТАВИ
**ФОРУМ ЗА СОЦИЈАЛЕН
ДИЈАЛОГ**

КОЈ ЌЕ КРЕИРА ЛОКАЛНИ СОЦИЈАЛНИ
УСЛУГИ ЗА РАНЛИВИТЕ ГРУПИ

ВЕБИНАР

Форум за социјален дијалог

Пристап фокусиран на луѓе
при обликување на локалните
политики и услуги
за ранливите групи

18 февруари 2021, четврток
11:00 – 13:00 (CET)
ЗУМ

Регистрирајте се тука:
https://zoom.us/webinar/register/WN_JJn9Z_BbR96pdHCsdKKTmg

**Вие ќе имате можност
да ги зголемите
вашите знаења за:**

- Форумот за социјален дијалог како концепт за партиципативно донесување на одлуки
- Улогата на локалните самоуправи и клучните карактеристики на Форумот за социјален дијалог како алатка за обезбедување на социјални услуги за ранливите групи
- Примери на форуми за социјален дијалог од регионот

A JENI

PROFESIONIST NË KOMUNË

I PËRGADITUR TË INICIJË
FORUM PËR DIALOG SOCIAL

I CILI DO TË KRIJON SHËRBIME SOCIALE
LOKALE PËR GRUPET E PREKSHME

UEBINAR

Forumi për Dialog Social

Qasje e fokusuar tek njerëzit
gjatë formimit të politikave
lokale dhe shërbimeve për
grupet e prekshme

18 Shkurt 2021, e enjte
11:00 – 13:00 (CET)
ZUM

Regjistrohuni këtu:
https://zoom.us/webinar/register/WN_JJn9Z_BbR96pdHCsdKKTmg

**Ju do ta keni mundësinë
të mësoni më shumë për:**

- Forumin për dialog social si koncept për sjelljen e vendimeve në mënyre participative
- Roli i vetëqeverisjeve lokale dhe karakteristikat e Forumit për Dialog Social si mjet i shërbimeve sociale për grupet e prekshme
- Shembuj të Forumeve për Dialog Social në regjion

ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС - ВОДИЛКА ВО ПОСТАПКИТЕ ЗА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ВО ЕЛС

PUBLIC INTEREST - AN LSGUS GUIDE IN THE PROCEDURES FOR FREE ACCESS TO INFORMATION

ЗЕЛС и Агенцијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер (Агенција), на 23 февруари 2021 година организираа онлајн работилница за раководните лица од општините, чии активности се поврзани со спроведувањето на обврските од областа на слободен пристап до информации од јавен карактер. Обуката ја следеа секретари на општини и раководители на одделенија за правни работи, а целта беше да се унапреди транспарентното работење на единиците на локалната самоуправа и да се развие дискусија околу предизвиците при спроведувањето на законските обврски за остварување на ова, со Устав загарантирано право на слободен пристап до информациите, слободата на примање и пренесување на информации (член 16, став 2, од Уставот на РСМ). Директорката на Агенцијата, Пламенка Бојчева, информираше дека оваа институција, секој четврток организира бесплатни онлајн обуки и дека претставниците од локалната власт може да се најават и да учествуваат на обуките. Исто така, таа посочи дека Агенцијата е отворена за соработка и за прашања поврзани со реализацијата на законските постапки од оваа област.

Со проактивно информирање - зголемена доверба на граѓаните кон локалната власт

Јавниот интерес секогаш треба да биде водилка во постапките за слободен пристап до информации. Граѓаните треба да бидат информирани за сите активности на јавните институции, освен ако не е поинаку пропишано со закон. Затоа претставниците од Агенцијата советуваа секоја институција, па и општините, примарно да посветат поголемо внимание на проактивното дејствување, преку објавување на што поголем број на информации, на начин достапен за јавноста (интернет страница, огласна табла и друго). Тоа е нагласено и во новиот Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер (чл. 9/чл. 10).

ZELS and the Agency for Protection of the Right to Free Access to Public Information (Agency), on February 23th, 2021, organized an online workshop for the head officers of the municipalities whose activities are related to the implementation of the obligations in the field of free access to information of public character. The training was attended by municipal secretaries and heads of departments for legal affairs, in order to promote the transparent operation of local self-government units and to develop a discussion on the challenges in implementing the legal obligations to exercise this right on free access to information guaranteed by the Constitution, the freedom of reception and transmission of information (Article 16, paragraph 2, of the Constitution of RNM). The director of the Agency, Plamenka Bojceva informed that this institution organizes free online trainings every Thursday and that the representatives of the local government can log in and participate in the trainings. She also pointed out that the Agency is open to cooperation and issues related to the implementation of legal procedures in this area.

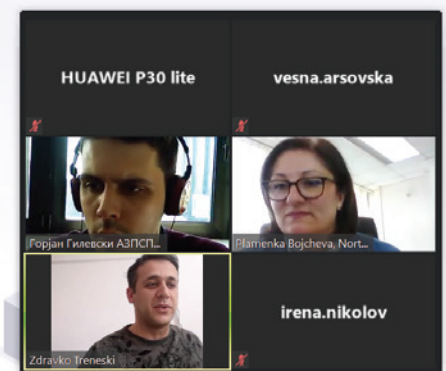
Proactive informing to acquire a higher level of trust into local government

The public interest should always be a guide in the procedures for free access to information. Citizens should be informed about all activities of public institutions unless otherwise determined by law. Therefore, the representatives of the Agency counselled every institution, including the municipalities, to pay more attention to proactive working, by publishing as much information as possible in a way available to the public (website, information board, etc.). This is also emphasized in the new Law on Free Access to Information of Public Character (Article 9/Article 10). A list of 22 categories of information that the municipality is obliged to

► Молчење на управата

Член 16 ст. (2) од Уставот на РСМ

Се гарантира **слободниот пристап кон информациите**, слободата на примање и пренесување на информации.

Посочена е листа од 22 категорија, на информации што општината е должна редовно да ја ажурира и да ја објавува на начин достапен за јавноста. Станува збор за податоците за надлежностите на институцијата; податоците за функционерот или одговорното лице; податоци и контакти од службеното лице за посредување со информации; објавување на бројни документи на општината, годишни планови и програми за работа; годишен буџет и завршна сметка; тарифници за надоместоци за издавање на реални акти; извештаи за работата што ги поднесуваат до органите надлежни за спроведување; информативни билтени, службени гласила и друго. Притоа беше забележано дека во делот на проактивното работење, влегува и подготовката и објавувањето на Годишниот извештај за спроведување на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Споделени беа и искуствата од разгледувањето на веб-страниците на локалните власти, каде во поглед на поставување на овие информации е забележана голема разноликост. Беше нагласено дека и во одредени општини кои ги поставиле податоците, сепак обичниот граѓанин тешко може да се снајде. Беше предложено за истите да се направи листа и потоа да се постави линкот, каде со кликање лесно ќе се најде бараната информација. Присутните беа информирани дека Владата на РСМ, уште еднаш укажала на обврската за објавување на овие документи.

Проактивното дејствување на општината доведува до бројни позитивни резултати, меѓу кои: за јакнување на довербата на граѓаните кон работењето на ЕЛС, се поттикнуваат граѓаните да се вклучат во креирањето и градењето на заеднички локални политики; се поттикнува ефикасноста во работењето на општинската администрација и се придонесува за избегнување на ризик од коруптивни постапувања.

Потребна поддршка на службените лица

Во делот на дискусијата за спроведувањето на постапките по барање од граѓанин или правен субјект, нагласено беше прашањето за улогата на службеното лице. Во практика на оваа позиција се става помлад соработник, а 90% од прекршочните одредби се насочени кон службеното лице, додека само 10% кон раководната структура на имателот на информацијата. Во таа насока, од Агенцијата изнесоа дека се работи на изнаоѓање на начини за обезбедување на поголема поддршка на овие лица. Беа изнесени три предлози: првиот - на оваа позиција да се ставаат лица од повисока позиција, најмалку со ранг на советник, што без тешкотии ќе ги имплементира своите надлежности изрично делегирани со акт. Вториот предлог беше да се обезбеди овластување на повеќе лица (со исти или различни овластувања) кои ќе можат комплементарно да ги имплементираат своите надлежности изрично делегирани со акт и третиот предлог: да се вработи лице за посредување со информации, утврдено во систематизација на институцијата. Во таа насока беше посочено дека тоа ќе придонесе и за намалување на времето за одговор на поднесеното барање, а граѓаните ќе добиваат порелевантни информации.

regularly update and publish in a way available to the public is also indicated. This list contains data on the competencies of the institution; data on the official or officer in charge; data and contacts of the officer in charge of information mediation; publishing numerous documents of the municipality, annual plans and work programs; annual budget and financial statement; compensation tariffs statements related to issuing administrative acts; work reports submitted to the competent authorities; information bulletins, official newsletters, etc. It was emphasized that the section of proactive work includes the preparation and publication of the Annual Report on the implementation of the Law on Free Access to Public Information.

Experiences from browsing the websites of local authorities were also shared, where great diversity has been noticed in terms of posting this information. It was emphasized that in certain municipalities that have posted the data, the ordinary citizen can hardly find the necessary information. Therefore, it was suggested for the municipalities to make a list of those data and then to place the link, where the citizens will easily find the required information by clicking. The participants were informed that the Government of RNM, once again pointed out the obligation to publish these documents.

The proactive working of the municipality leads to numerous positive results, including strengthening the citizens' trust in the work of the LSGUs, encouraging the citizens to get involved in creating and building common local policies; encouraging the efficiency of the work of the municipal administration and it contributes to avoiding the risk of corrupt actions.

Support for municipal officers is needed

In the part of the discussion on the implementation of the procedures at the request of a citizen or legal entity, the issue of the role of the municipal officer was emphasized. In practice, a junior associate is appointed on this position, and 90% of the misdemeanour provisions are aimed at the municipal officer, while only 10% at the management structure of the information holder. In that regard, the representatives of the Agency stated that they are working on finding methods to provide greater support to these officers. Therefore, three proposals were presented. The first proposal referred to persons from a higher position, at least with the rank of a counsellor, who should be appointed on this position and will easily implement his competencies explicitly delegated by an act. The second proposal referred to a provision of an authorization to several persons (with the same or different authorizations) who will be able to complementively implement their competencies explicitly delegated by an act and the third proposal referred to a person in charge of information mediation who will be employed in accordance with the systematization of the institution. In that regard, it was pointed out that it will contribute to reducing the response time to the submitted request, and citizens will receive more relevant information.

„Тест на штетност“

Кај присутните посебен интерес предизвика делот кога имателот може да одбие пристап до информации, во исклучителни околности. Тука беше посочен „тестот на штетност“ - механизам за утврдување на заштитениот интерес, наспроти јавниот интерес. Од Агенцијата посочија дека не може да се направи „урнек“ за овој тест, бидејќи тој се спроведува во зависност од темата на барањето, а имателот на информацијата мора да одговори на три прашања и да дојде до заклучок дали користа за јавниот интерес од објавувањето на информацијата е поголема од штетните последици за заштитениот интерес. Претставниците од Агенцијата информираа дека се во фаза на изработка на Упатство што ќе даде одредени насоки за спроведувањето на ваквиот тест и на постапките кога пристапот до информации се одбива.

Во интерактивната сесија учесниците добија одговори и за начинот на постапување кога се соочуваат со одредени предизвици од секојдневното работење, особено од областа на урбанизмот, јавните набавки, изнесувањето на личните податоци и слично.

„Injury test“

The section where the holder may refuse access to information in exceptional circumstances caused special interest among the participants. The “injury test” - a mechanism for determining the protected interest, as opposed to the public interest - was also emphasized. The representatives of the Agency pointed out that a “template” could not be made for this test because it is conducted depending on the topic of the request, and the information holder must answer three questions and come to a conclusion whether the consequences for the interest being protected are of lesser significance than the public interest determined by law that would be generated by publishing the information. The representatives of the Agency informed that they are in the phase of preparation of a Guideline that will give certain guidelines for the implementation of such a test and the procedures when access to information is denied.

In the interactive session, the participants received answers about the method of acting when they face certain challenges from the daily work, especially in the field of urban planning, public procurement, presentation of personal data, etc.

ЗА КАНДИДАТИТЕ ОД ЛОКАЛНАТА ВЛАСТ ЗАПОЧНА НОВ ЦИКЛУС НА ОБУКИ И ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ ЗА СТЕКНУВАЊЕ СО ЛИЦЕНЦА ЗА ВОДЕЊЕ НА ПОСТАПКИ ЗА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ

ЗЕЛС, во соработка со Министерството за транспорт и врски (МТВ), во месец февруари, отвори нов циклус на обуки за претставниците од локалната власт, за стекнување со лиценца за водење на постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, сопственост на Република Северна Македонија. Околу 90 претставници од општините со статус на административен службеник, од редот на раководните или стручни административни службеници, на 24 февруари 2021 година учествуваа на почетната обука. Во насока на примена на мерките за спречување на ширење на вирусот КОВИД - 19, обуката беше организирана преку електронската платформа ZOOM. Кандидатите кои не доставиле комплетна документација, во согласност со барањата изнесени на јавниот оглас, што на 5 февруари 2021 година го објави Комисијата за следење на процесот на организирање и спроведување на обука и спроведување на испит за стекнување со овластување, добија образложено известување за нивно неприфаќање а, на останатите кандидати им беше доставен линк за дозволен пристап за онлајн обуката. Обуката ја следеа кандидати кои за прв пат треба да се стекнат со лиценца, но и кандидати на кои им треба нејзино обновување. Од 2011 година се спроведени осум турнуси на обуки и полагање на испит за стекнување со оваа лиценца.

Сите општини треба да ја преземат надлежност за располагање со градежното неизградежно земјиште, сопственост на државата

Во согласност со измените на Законот за градежно земјиште, (објавени во Службен весник на РСМ“ број 275 од 27 декември 2019 година), сите единиците на локалната самоуправа се должни да ја преземат оваа надлежност. Сите општините треба да ги реализираат законски услови за да се

THE CANDIDATES FROM THE LOCAL GOVERNMENT STARTED A NEW CYCLE OF TRAININGS AND TAKING THE EXAM FOR OBTAINING A LICENSE FOR CONDUCTING CONSTRUCTION LAND PROCEDURES

ZELS in cooperation with the Ministry of Transport and Communications (MTC), in February, opened a new cycle of trainings for local government representatives to obtain a license to conduct a procedure for alienation and lease of construction land owned by the Republic of North Macedonia. Roughly 90 municipal representatives with the status of an administrative officer, from the rank of the head or professional administrative officers, on February 24th, 2021, attended the initial training. In order to apply the measures to prevent the spread of the COVID-19 virus, the training was organized through the electronic platform ZOOM. Candidates who did not submit a complete set of documentation in accordance with the requirements defined in the public announcement, which was published on February 5th, 2021 by the Commission for monitoring the process of organizing and conducting the training and examination for obtaining authorization, received a notification with an explanation about their non-acceptance, while the other candidates received an access link for the online training. The training was attended by candidates who need to obtain a license for the first time, but also candidates who need to renew it. Since 2011, eight training cycles and exams have been conducted to obtain this license.

All municipalities need to take the competence to manage the state-owned unconstructed land

In accordance with the amendments to the Law on Construction Land (published in the “Official Gazette of RNM” No. 275 of December 27, 2019), all local self-government units are obliged to take this competence. All municipalities should meet the legal requirements to acquire the right to manage

стекнат со правото да располагаат со државното градежно земјиште, меѓу кои е и обврската да имаат соодветен број лиценцирани вработени кои ќе ја водат постапката за отуѓување и давање под закуп на ова земјиште. Во таа насока на обуката учествуваа кандидати кои за прв пат ќе минат низ едукативниот процес, а потоа ќе полагаат испит за стекнување со потребната лиценца, како и кандидати на кои им истекува лиценцата, што е со времетраење од пет години.

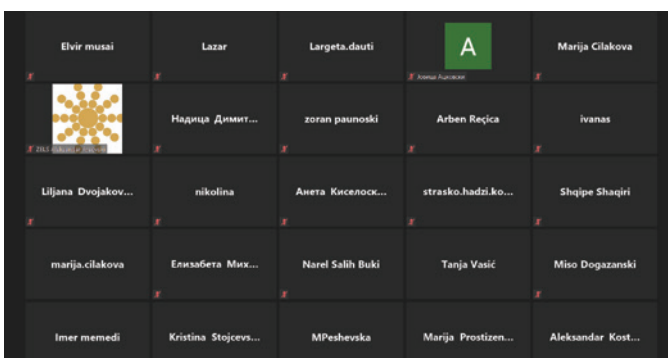
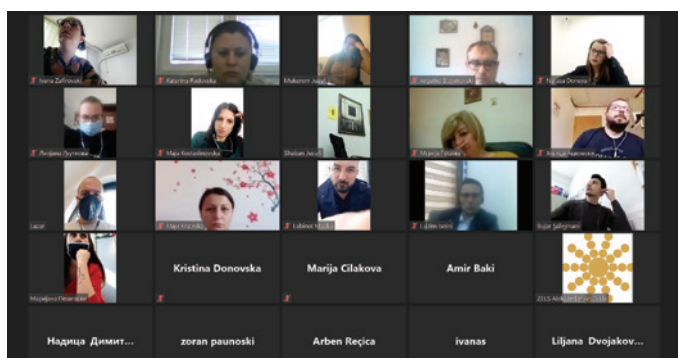
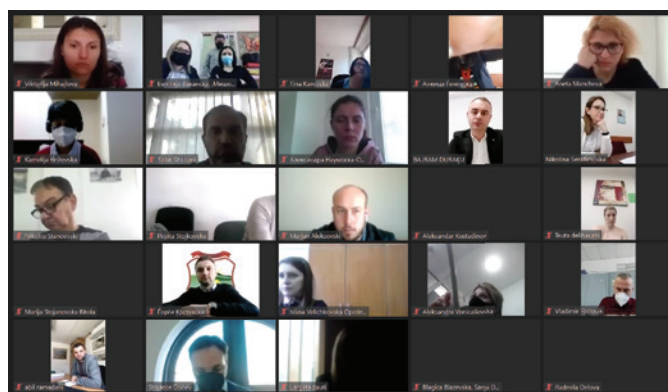
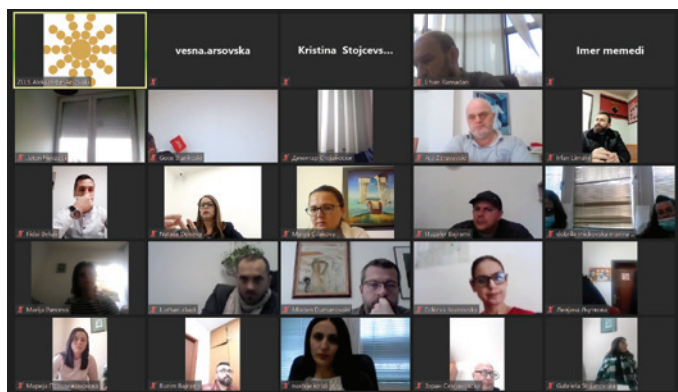
Присутните детално беа се запознаа со законската регулатива поврзана со располагање со градежното земјиште и начинот и постапката на отуѓување, давање под долготраен и краткотраен закуп на градежното земјиште, сопственост на државата. Посебно внимание беше посветено на последните измени на Законот за градежно земјиште. Кандидатите имаа можност и практично да го минат целиот процес, односно сите чекори за користење на софтверската апликација www.gradezno-zemjiste.mk, наменета за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, сопственост на државата. Сите постапки се спроведуваат исклучиво по електронски пат, преку овој информациски систем за кој ЗЕЛС има право на трајно користење, управување, одржување и понатамошна негова тековна надградба.

Кандидатите кои ја следеа обуката се стекнуваат со право на полагање на испитот, што се спроведува во Испитниот центар на Правниот факултет „Јустинијан Први“, при УКИМ. Испитот се состои од два дела: теоретски и практичен дел. При реализацијата на теоретскиот дел од испитот, во временски период од еден час, кандидатите одговараа на педесетина прашања кои се однесуваат на постојната законска регулатива од оваа област, а 15% од прашањата се однесуваат и на користење на софтверската апликација www.gradezno-zemjiste.mk. Практичниот дел од испитот се полага преку студија на случај. Полагањето се спроведува електронски и резултатите се објавуваат веднаш по полагањето. Лицата кои положили се стекнуваат со лиценца за водење на постапка за отуѓување и давање под закуп на државно градежно земјиште во времетраење од пет години.

the state construction land, including the obligation to have an adequate number of licensed employees who will conduct the procedure for alienation and lease of this land. In that regard, candidates who will pass through the educational process for the first time, and then will take the exam to obtain the necessary license, as well as candidates whose license with a validity of five years expires, participated in the training.

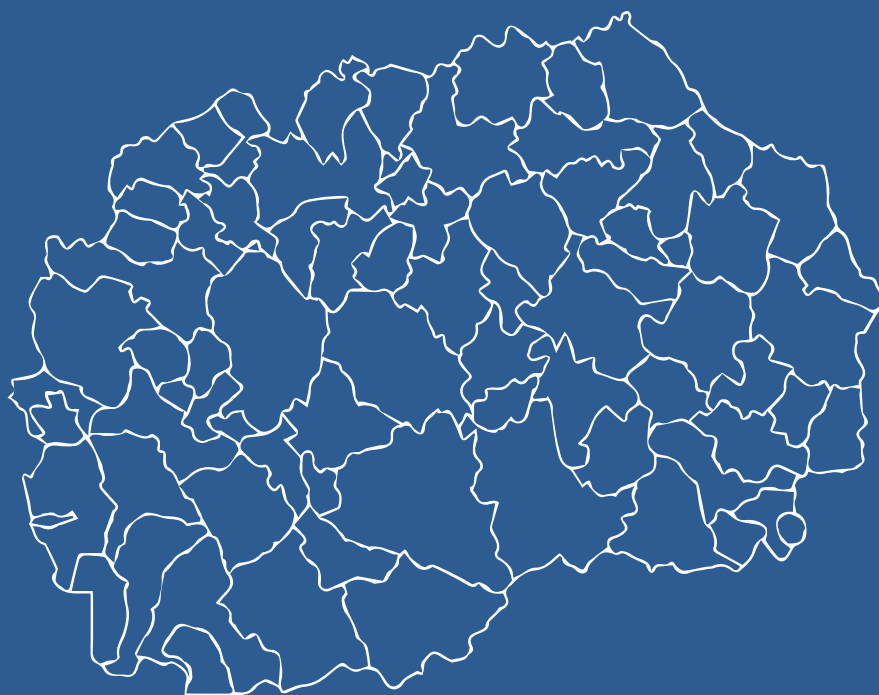
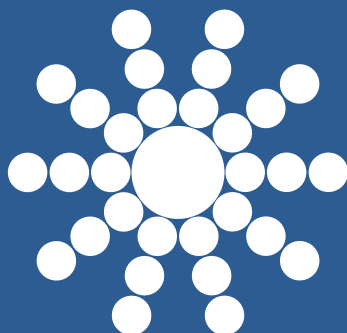
The participants were acquainted in detail with the legislation related to the construction land management and the manner and procedure for alienation, long-term and short-term lease of state-owned construction land. Special attention was paid to the latest amendments to the Law on Construction Land. The candidates had the opportunity to practically pass through the whole process, i.e. all the steps for using the software application www.gradezno-zemjiste.mk, intended for alienation and leasing of state-owned construction land. All procedures are carried out exclusively electronically, through this information system for which ZELS has the right to permanent use, management, maintenance and its further current upgrade.

The candidates who attended the training acquire the right to take the exam, which is conducted in the Examination Center of the Faculty of Law “Iustinianus Primus” at UKIM. The exam consists of two parts: theoretical and practical part. During the conduction of the theoretical part of the exam, in a period of one hour, the candidates answered fifty questions that refer to the existing legislation in this area, and 15% of the questions also refer to the use of the software application www.gradezno-zemjiste.mk. The practical part of the exam is taken through a case study. The exam is conducted electronically and the results are published immediately after the exam is completed. The persons who have passed the exam obtain a license for conducting a procedure for alienation and leasing of state construction land for a period of five years.

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF - GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ

тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. "Копенхагенска" бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

CONTACT INFORMATION

tel. +389 (0)2 30 99 033 | fax: +389 (0)2 30 61 994
st. "Kopenhagenska" no. 5, P.O. Box 32, 1000 Skopje, Republic of North Macedonia
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk